Stuk **716** (2000-2001) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

16 mei 2001

GEDACHTEWISSELING

over de budgettaire engagementen van de leden van de Vlaamse regering in het kader van het horizontaal beleid inzake samenwerkingsontwikkeling, met de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking

VERSLAG

namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden uitgebracht door de heer Frans Ramon

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weyts ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Paul Van Grembergen.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen.

INHOUD

Blz.

I. Toelichting door de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking 4

I.1. Algemene situering 4

I.2. Resultaten van de oefening 4

A. Vlaams minister-president en minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, Patrick Dewael 4

B. Vlaams minister vice-president en minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, Steve Stevaert 4

C. Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, Mieke Vogels 5

D. Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, Marleen Vanderpoorten 5

E. Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, Dirk Van Mechelen 5

F. Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, Vera Dua 6

G. Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, Renaat Landuyt 6

H. Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, Johan Sauwens 6

I. Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, Bert Anciaux 7

I.3. Behoefte aan coördinatie, sturing en "métier" 7

II. Vragen en opmerkingen van de leden en antwoorden van de minister 8

II.1. Tussenkomst van de heer Frans Ramon 8

II.2. Tussenkomst van de heer Freddy Sarens 8

II.3. Tussenkomst van de heer Miel Verrijken 10

II.4. Tussenkomst van de heer Luc Van den Brande 10

II.5. Tussenkomst van de heer Patrick Hostekint 13

II.6. Afsluitende bemerkingen 14

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden hield op datum van donderdag 19 april 2001 een gedachtewisseling met de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, over de budgettaire engagementen die in het kader van het horizontale beleid inzake samenwerkingsontwikkeling werden aangegaan door de verschillende leden van de Vlaamse regering.

I. TOELICHTING DOOR DE HEER BERT ANCIAUX, VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, JEUGD, BRUSSELSE AANGELEGENHEDEN EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

I.1. Algemene situering

Minister Bert Anciaux : Ik ben blij dat deze gedachtewisseling plaatsvindt. Ook voor mij is het belangrijk om de commissie te betrekken bij het uittekenen van een eigen Vlaams beleid inzake samenwerkingsontwikkeling.

Ik zal een stand van zaken geven over de budgettaire engagementen van de leden van de Vlaamse regering in het kader van het horizontale beleid inzake samenwerkingsontwikkeling. Met deze oefening streef ik twee doelstellingen na. Enerzijds wil ik de Vlaamse regering in haar totaliteit mee verantwoordelijk stellen voor een gedeeltelijke heroriëntering van onze inspanningen in het belang van het Zuiden. Anderzijds wil ik de huidige en nieuwe inspanningen langs de horizontale lijn ook gaan coördineren.

Ik heb deze oefening gemaakt omwille van drie redenen. Ten eerste om het maatschappelijk draagvlak, het middenveld, te vergroten tot alle sectoren en bestuursgeledingen. Dit kan door meer samenwerkingsverbanden van gemeenschap tot gemeenschap af te sluiten, door meer partnerschappen op basis van gelijkwaardigheid in het kader van de mondialisering. Ten tweede om te komen tot meer coherentie en meer synergie binnen het Vlaamse beleid. Een beleid van duurzame ontwikkeling vertaalt zich in consequent handelen in alle beleidsdomeinen. Ook omgekeerd is de toetsing met andere contexten verruimend voor de Vlaamse actoren. Ten derde om tot een betere coördinatie te komen op het terrein, zonder de dynamiek die zich aan de basis bij ons en elders voordoet te ontmoedigen.

Bij het maken van de berekening werd rekening gehouden met de uitgaven die kaderen in de internationale samenwerking : de operationele kredieten en de beleidskredieten. De vaste aflossingen van schulden, de samenwerking in het kader van de Benelux-landen, de vaste bijdragen aan multilaterale organisaties en de werkingskosten van Vlaamse vertegenwoordigingen in het buitenland werden niet in rekening gebracht.

I.2. Resultaten van de oefening

A. Vlaams minister-president en minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, Patrick Dewael

In overeenstemming met de afspraak die binnen de regering is gemaakt en in onderling overleg, stelt de minister-president 10 percent van zijn operationele kredieten in het kader van het Algemeen Buitenlands Beleid ter beschikking voor sturing van de samenwerkingsontwikkeling. Het spreekt voor zich dat de minister-president in zijn algemeen beleid heel wat meer doet dan dit, maar omwille van de gedeeltelijke bevoegdheidsoverlapping houdt hij zich aan de regel van 10 percent. De samenwerking met Zuid-Afrika en Chili, noodhulp en het beurzenbudget zijn de operationele budgetten waarover de minister-president beschikt en die hij binnen de gemaakte afspraken gedeeltelijk laat meebeheren. Het resultaat bedraagt 21,5 miljoen frank (10 percent van de operationele internationale kredieten).

B. Vlaams minister vice-president en minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, Steve Stevaert

Een aanzienlijk deel van de internationale kredieten die de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare werken en Energie beheert, betreffen uitgaven in het kader van de waterwegen die Vlaanderen met Nederland deelt en waarvan een groot deel schuldaflossingen zijn. In totaal blijft 35,5 miljoen frank aan internationale beleidskredieten over. Aangezien de minister vindt dat 10 percent daarvan een te klein bedrag oplevert, voorziet hij in een besteding in de orde van 20 miljoen frank. Het bedrag zou bij voorkeur gaan naar uitwisselingen en/of opleidingen in het kader van waterwegen, hernieuwbare energie en milieu-impactstudies omdat daarover een specifieke expertise in Vlaanderen aanwezig is die ook internationaal erkend is. Niettemin acht minister Stevaert het niet onmogelijk dat in het overleg met buitenlandse partners vragen rijzen naar samenwerking op andere terreinen binnen zijn bevoegdheid. Hij schrijft zich ook

in binnen de algemene prioriteiten die ik als minister bevoegd voor Samenwerkingsontwikkeling vooropstel. Het resultaat bedraagt 20 miljoen frank (70 percent van de operationele internationale kredieten)

C. Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, Mieke Vogels

De uitgaven die betrekking hebben op internationale samenwerking bij minister Vogels zijn vrij bescheiden. De samenwerkingsakkoorden, het jaar van de vrijwilliger, lidmaatschapsgelden en de deelname aan congressen in het kader van het eigen beleid worden hier niet bijgerekend. Reden hiervoor is dat de kredieten voor de internationale projecten in het kader van het welzijnswerk enkele jaren geleden naar Algemeen Buitenlands Beleid werden overgeheveld. Het operationele budget internationale samenwerking bedraagt daardoor slechts 1 miljoen frank. Hiervan wordt 900.000 frank voorbehouden voor afspraken in het kader van samenwerkingsontwikkeling, meer bepaald voor de gehandicaptenzorg in Chili of Zuid-Afrika. Daarnaast brengt de administratie Buitenlands Beleid de administratie Welzijn op de hoogte van de stand van zaken van projecten in de sector gefinancierd door Algemeen Buitenlands Beleid. Ten slotte is ook het overleg gestart over sensibilisering over het Zuiden in de welzijnssector, en hopen wij ook hier concreet samenwerkingsdossiers voor te stellen. Het resultaat is 900.000 frank (90 percent van de operationele internationale kredieten)

D. Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, Marleen Vanderpoorten

In de onderwijssector zijn er al jaren Vlaamse actoren actief betrokken in de internationale samenwerking, ook en vooral in het kader van ontwikkelingssamenwerking : scholen, hogescholen, universiteiten. De Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand (VVOB) hebben hierin het voortouw genomen. Sedert enige jaren doet het ministerie van Onderwijs ook mee aan bilaterale samenwerking. Voorts wordt het Inspectoraat actief betrokken in de sturing van samenwerkingsprojecten van de VVOB in het Zuiden. Ik stel vast dat men hier binnen de onderwijssector positief op reageert, en dat deze participatie verrijkend werkt. De partners in het Zuiden zijn tevreden over de feedback vanuit de ervaring van het onderwijs in Vlaanderen. Omgekeerd is men over de aanpak van de eindtermen hier in Vlaanderen verder gaan denken naar aanleiding van het contact met Outcome-Based-Education in Zuid-Afrika.

In totaal bedraagt het huidige budget voor internationale samenwerking ongeveer 240 miljoen frank, waarvan er nagenoeg een derde wordt besteed in het kader van de samenwerking met het Zuiden. Dit is reeds meer dan wat de 10 percent-regel vooropstelt.

Er werd afgesproken dat er nog dit jaar een evaluatie wordt georganiseerd van de lopende initiatieven, dit met het oog op een eventuele heroriëntering volgend jaar. Er zouden dit jaar geen bijkomende samenwerkingsdossiers worden ondersteund op het budget Onderwijs. Wel is de minister bevoegd voor Onderwijs bereid bevonden om voor de sector belangrijke dossiers met betrekking tot leermiddelen in het kader van internationale opvoeding op te nemen. Meer bepaald gaat het om vragen van VLIO en "Kinderwereldateliers" voor het behoud van de gedetacheerde leraars, en de vraag om financiering van hun werking. Zelf wil ik in deze dossiers een bijdrage doen voor dit jaar, maar naar de toekomst toe ben ik van oordeel dat de minister bevoegd voor Onderwijs al het nodige moet doen om in het kader van internationale opvoeding voldoende middelen ter beschikking te stellen van de sector. Mijns inziens leunt deze actie minstens evenzeer aan bij onderwijs als bij sensibilisering door niet gouvernementele organisaties, aangezien hun doelgroep voornamelijk uit scholen bestaat, en er momenteel te weinig aanbod is om aan de vraag naar creatieve en interactieve leermiddelen te kunnen voldoen. Voor minister Vanderpoorten werden geen bijkomende middelen opgenomen, aangezien zij reeds ruim boven de 10 percent zit.

E. Vlaams minister van Economie, Ruimtelijke Ordening en Media, Dirk Van Mechelen

Binnen het economische beleid beschikt minister van Mechelen over kredieten voor internationaal gerichte publicaties (Flanders Business Newsletter, Euro-infocentre) en kredieten voor de DAB Investeren in Vlaanderen. Aangezien het werkingskosten zijn en de kredieten al vastliggen, is hier weinig budgettaire ruimte. Toch acht men samenwerking in het kader van die publicaties en binnen het Centrum voor Kwaliteitszorg en het VIZO mogelijk indien er een vraag is. Binnen het economische beleid is er dus in wezen maar weinig ruimte, maar wél bereidheid tot samenwerking.

Op het vlak van ruimtelijke ordening, stedenbouw en grondbeleid is er in principe wel samenwerking

mogelijk, hoewel ook hier de kredieten voornamelijk werkingskosten zijn van de administratie AROHM en in mindere mate de kosten die voortvloeien uit internationale contacten.

Binnen het beleidsdomein 'Media en Film' worden subsidies toegekend aan Flanders' Image, aan het Afrikaans Filmfestival etc. Hier zou de minister een budget van 6 miljoen frank voorbehouden voor promotie van films uit het Zuiden. Verder zou de minister met de VRT aanvullende afspraken maken om meer duiding en informatie te geven over het Zuiden. Specifiek voor dit jaar zou dit resulteren in een extra toelage vanwege minister Van Mechelen van 6 miljoen frank aan de VRT-radio in het kader van sensibilisering.

Andere kredieten die in aanmerking komen, zijn de budgetten voorzien voor wetenschappelijk onderzoek naar technologische innovaties, beheerd door het Vlaams Instituut voor Technologische Ontwikkeling (VITO), waar dit jaar, indien er vraag naar is, ongeveer 20 miljoen frank aan nieuwe samenwerking besteed kan worden. Het resultaat is uiteindelijk toch nog 40 miljoen frank.

F. Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, Vera Dua

Binnen de bevoegdheden van minister Dua zijn er studieopdrachten in het kader van leefmilieu, uitgaven in het kader van overeenkomsten en subsidies voor informatie-, educatie- en sensibiliseringscampagnes, naast toegepast wetenschappelijk onderzoek op het vlak van waterbeheer. Daarnaast financiert de minister een operatoneel ruimtelijk neerslagmodel om zware overstromingen beter te begrijpen, en de – mogelijks eveneens transponeerbare – opbouw van een hydrogeologische atlas van de Leie- en Mandelvallei. In totaal komt men aan 72,3 miljoen frank, die reeds gedeeltelijk werd vastgelegd voor samenwerkingsverbanden met Oost-Europa, maar ook met Chili en Zuid-Afrika. Dit jaar worden de projecten in Chili en Zuid-Afrika geëvalueerd, en eventueel geheroriënteerd naar gelang van de bevindingen van de lokale partners en de inpasbaarheid van de activiteiten in de algemene strategie zoals deze door de minister voor Samenwerkingsontwikkeling wordt bepaald.

Voor nieuwe activiteiten in 2001 binnen de gezamenlijke afspraken heeft de minister 40 miljoen frank uit het MINA-fonds bestemd. Het resultaat bedraagt zodoende 40 miljoen frank.

G. Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, Renaat Landuyt

Hoewel tewerkstelling een relevant samenwerkingsveld is voor elk land, blijkt de VDAB weinig initiatieven ter zake lopend te hebben, behalve in het kader van het Europese werkgelegenheidsbeleid.

Op het vlak van toerisme beschikt minister Landuyt evenmin over budgetten voor internationale samenwerking die in aanmerking komen voor heroriëntering. De budgettaire voorzieningen in het kader van deze oefening zijn op dit ogenblik nihil.

H. Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport, Johan Sauwens

Buitenlandse handel en exportbevordering is een ruime en erg belangrijke aangelegenheid in de internationale samenwerking. De finaliteit, namelijk het bevorderen van de buitenlandse handel vanuit Vlaanderen kan echter moeilijk in overeenstemming gebracht worden met de finaliteit van solidariteit met het Zuiden. Vooral op het vlak van de subsidiëring van uitrustingsgoederen ligt een gevaar op de loer van gebonden hulp indien we dit specifieke gegeven in onze vernieuwde samenwerkingsontwikkeling binnenbrengen. Ik geef een voorbeeld. De burgemeester van Hebron mag dan wel tevreden zijn met zijn goedkopere transformator, de kans is groot dat dergelijke subsidie de concurrentiepositie van de lokale actoren ondermijnt, en dat dit in tegenstrijd is met onze intenties in het kader van een beleid van duurzame ontwikkeling. We kwamen tot de conclusie dat we de effecten van deze subsidies nader moeten bestuderen, maar wensen voorlopig op dit terrein de samenwerking niet aan te moedigen.

De 'Max Havelaarkoffie' wordt momenteel in alle administraties geïntroduceerd. Daaraan wordt ook een campagne gekoppeld over eerlijke handel in het algemeen. Verder werken wij samen aan een standpunt rond eerlijke en ethische handel in het kader van de Europese ministerraad die zich in het najaar zal buigen over de voorbereiding van de volgende top van de Wereldhandelsorganisatie in Doha (Qatar).

Minister Sauwens neemt eveneens zijn verantwoordelijkheid op door 50 miljoen frank in te schrijven voor internationale solidariteit in de sector huisvesting in Zuid-Afrika en Palestina. Dat is 100 percent van alle internationale bestedingen op het betreffende begrotingsprogramma. Het resultaat bedraagt zodoende 50 miljoen frank.

I. Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Brusselse Aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking, Bert Anciaux

Ikzelf heb eveneens de regel van de 10 percent toegepast voor de bevoegdheden Cultuur en Jeugd enerzijds, en voor Brusselse Aangelegenheden anderzijds.

Voor wat Cultuur en Jeugd betreft, verwijs ik naar de gedachtewisseling die we op 15 februari van dit jaar, samen met de Commissie Cultuur, hebben gehad over het internationale cultuurbeleid. Binnen het internationale cultuurbeleid voorzie ik 30 miljoen frank voor nieuwe initiatieven in het jaar 2001. In het kader van de internationale jeugdwerking bestaat er reeds een samenwerking met de provincie Vrijstaat in Zuid-Afrika. In de sector Volksontwikkeling heeft men eveneens ervaring met Zuid-Afrika en lopen er concrete projecten. Daarnaast zijn er ook nieuwe initiatieven. Dit jaar financierden we gedeeltelijk de 'Vlaamse Tent' in Zuid-Afrika : een relatief groot opzet waaraan 9 Vlaamse artiesten en groepen deelnamen. Het is de bedoeling dat in de toekomst méér samengewerkt wordt met zwarte artiesten. Zo zijn er reeds een aantal voorstellen binnen voor samenwerking op het vlak van straattheater, producties in het kader van educatie rond HIV/AIDS in Zuid-Afrika en dergelijke meer.

Ook in het kader van de bevoegdheid Brusselse Aangelegenheden – de band tussen Vlaanderen en Brussel – is internationale solidariteit voor mij een relevant aandachtspunt. Binnen mijn bevoegdheid kan ik subsidies geven aan initiatieven die zich in Brussel voordoen voor en met het Zuiden. 'Couleur Café' en andere gelijkaardige initiatieven werden reeds eerder door mij gesubsidieerd. Doelgroepen hier zijn eveneens artiesten, maar ook asielzoekers, mensen uit het Zuiden woonachtig in Brussel. Dit jaar starten we een nieuw wereldcafé dat als draaischijf zal dienen voor opleidingen in horeca, dienstverlening aan asielzoekers, multiculturele ontmoetingen. Er is nog ruimte voor nieuwe initiatieven. In totaal stel ik 5 miljoen frank ter beschikking voor nieuwe initiatieven van internationale solidariteit in Brussel.

Het resultaat bedraagt 30 miljoen frank voor de bevoegdheden Internationaal Cultuurbeleid en Jeugd en 5 miljoen frank voor Brusselse Aangelegenheden

In totaal bedragen de middelen voor het horizontale beleid inzake samenwerkingsontwikkeling 207,4 miljoen frank.

I.3. Behoefte aan coördinatie, sturing en "métier"

De kritiek op dit initiatief is mij welbekend. Men beweert dat een en ander het gevaar inhoudt dat iedereen vanalles begint te doen en dat hieruit onoverzichtelijkheid kan voortvloeien. Ook is men er vaak van overtuigd dat een minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking zelf zoveel mogelijk budgetten moet inzetten om de samenwerking waar te maken. Met de 10 percent-oefening hebben we niet de gemakkelijkste weg gekozen. Ik ben er echter nog steeds van overtuigd dat dit een stap in de goede richting is. De meerwaarde die Vlaanderen kan bieden, is er een van verdieping van de samenwerking naar alle geledingen toe. De bewustmaking van de mogelijkheden bij de collega-ministers is maar één zet, maar wel een belangrijke zet op dit schaakbord. Met deze oefening zal ik uiteindelijk via protocols op elk van de bevoegdheidsdomeinen mee kunnen denken rond relevante, zowel in het Zuiden als hier gewenste initiatieven. De initiatieven nemen de vorm aan van sensibilisering, partnerschappen, projectdossiers enz.

De afspraken over de besteding van de middelen kwamen reeds in een vorige commissievergadering aan bod. De afspraken werden ook uitgewerkt in een stappenplan. Het is ons er vooral om te doen om ontwikkelingsrelevante criteria voorop te stellen voor de toetsing van de voorgestelde initiatieven. Voorts blijven we de nadruk leggen op de geografische concentratie in Chili en Zuid-Afrika, en de prioritaire gebieden binnen deze landen. Ik ben geen groot voorstander van een verdere uitbreiding, maar ik acht toch niet uitgesloten dat een aantal dossiers voor indirecte samenwerking met Noord- en Zuid-Afrika, Palestina, Zuid-Amerika, Cuba, Costa Rica en El Salvador verder lopen, aangezien het op zich waardevolle samenwerkingsacties zijn waarvan ik de partners niet wil ontmoedigen. Voor de nieuwe initiatieven, en vooral in het kader van de directe samenwerking is het onontbeerlijk dat de administratie zowel hier als in het Zuiden coördinerend kan optreden.

Voor Zuid-Afrika werden reeds een aantal afspraken gemaakt. De coördinatie wordt er verzorgd door o.m. de Vlaamse gemeenschapsattaché. Voor wat betreft de identificatie, monitoring en rapportering wordt een eenvormige en internationaal erkende methodologie voorgesteld, namelijk het Project Cycle Management. De VVOB zal een adviserende en ondersteunende rol uitoefenen via haar vertegenwoordiger en organisatie op het terrein en het secretariaat te Brussel. Op die manier tracht ik ook een antwoord te geven op de vraag naar omkadering en ontwikkelingsspecifieke 'métier'.

In een toekomstige vergadering kan ik een toelichting geven bij de wijze waarop de partnerschappen zouden moeten worden ontwikkeld tussen het maatschappelijke veld in Vlaanderen en het maatschappelijke veld in het Zuiden. Dit wordt ook wel het "zandlopermodel" genoemd.

II. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN EN ANTWOORDEN VAN DE MINISTER

II.1. Tussenkomst van de heer Frans Ramon

De heer Frans Ramon : Ik dank de minister voor het overzicht dat hij heeft gegeven. Het is positief dat deze commissie af en toe de gelegenheid krijgt om eens stil te staan bij het horizontale beleid inzake samenwerkingsontwikkeling, vooral omdat er bij de vorige besprekingen heel wat vragen rezen over de vorm die dat beleid zou aannemen.

Bij de vorige besprekingen stelde de minister dat hij sterk sturend en coördinerend zou optreden. Uit het overzicht dat de minister daarnet gaf, blijkt echter dat een aantal ministers weinig of niets inbrengen in het horizontale beleid. Ik zou graag willen weten hoe sturend de minister is opgetreden ten aanzien van de andere ministers. Ik zou ook graag vernemen wat nu eigenlijk de exacte meerwaarde is van het horizontale beleid.

De minister gaf aan dat een aantal departementen naar vernieuwing streven. Ik heb echter de indruk dat het horizontale beleid niet echt vernieuwend werkt voor de internationale samenwerking, en dat een aantal goede zaken die reeds bestonden gewoon in het geheel worden ingebracht. Kan de minister verduidelijken in welke mate het horizontale beleid een reële vernieuwing in de ontwikkelingssamenwerking tot stand brengt ?

Hoe zorgt de minister ervoor dat de departementen inzake ontwikkelingsrelevante initiatieven expertise opbouwen of hun reeds bestaande expertise vergroten ?

De minister schrijft de VVOB een adviserende rol toe. Reeds bij de vorige bespreking rezen daarrond een aantal bedenkingen. Werden de betrokkenen voldoende voorbereid op deze nieuwe opdrachten ? Zijn er in de loop van het jaar initiatieven genomen inzake vorming en opleiding ?

II.2. Tussenkomst van de heer Freddy Sarens

De heer Freddy Sarens : Bij de bespreking van de beleidsnota van de minister uitte onze fractie reeds een aantal bedenkingen bij de horizontale begroting. Een eerste kritiek luidde dat er binnen de verschillende departementen initieel reeds zeer weinig middelen worden besteed aan internationale samenwerking. Als daar dan nog eens 10 percent van wordt afgenomen, komt men tot een zeer klein – zelfs bijna niet significant – bedrag. De minister stelde toen dat men op die manier in totaal toch ongeveer 600 miljoen frank zou kunnen genereren. Nu blijkt men echter nauwelijks aan 200 miljoen frank te komen.

Voorts deel ik de kritiek van de heer Ramon, dat de vernieuwing in het beleid tot op vandaag zeker niet zichtbaar is. In de sectoren waarin ik thuis ben, zoals onderwijs, worden geen nieuwe initiatieven genomen. Wel worden reeds bestaande projecten, bv. in het kader van internationale samenwerkingsakkoorden, opgenomen in een ander geheel.

Minister Bert Anciaux : Ik geef toe dat 10 percent op het totaal pakket internationale kredieten (6 miljard frank) 600 miljoen frank is, terwijl we slechts aan 207,4 miljoen frank zijn geraakt. Niettemin vind ik dit geen onaanzienlijke prestatie. Naast de werkingskosten en de vastliggende middelen werd voor elke minister het engagement van 10 percent op de beschikbare internationale kredieten hardgemaakt. Sommige ministers zaten daar zelfs boven.

De reeds bestaande initiatieven, bv. op het vlak van onderwijs en leefmilieu in het kader van internationale samenwerking en de ontwikkeling van de samenwerking met het Zuiden, werden niet als nieuwe initiatieven meegerekend in het bedrag van 207,4 miljoen frank. Reden is dat dit geen vrij te besteden middelen zijn die in een gecoördineerde visie en in overleg met het Zuiden kunnen worden besteed. De 207,4 miljoen frank zijn nieuwe middelen die worden meegenomen in de algemene bespreking in het kader van de directe samenwerking met het Zuiden.

De heer Freddy Sarens : Wat is dan de concrete inhoud van deze middelen ?

Minister Bert Anciaux : Ik heb getracht om in het overzicht meer te vertellen dan alleen maar de budgettaire consequenties. Naast de budgettaire middelen die ter beschikking worden gesteld, worden er nog andere initiatieven genomen die niet worden becijferd.

De heer Freddy Sarens : De federale staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, de heer Boutmans, trekt 125 miljoen frank uit voor één project, met name het cultuurproject Africalia. De budgetten van de niet-gouvernementele organisaties zijn veel groter dan het Vlaamse budget voor ontwikkelingssamenwerking.

Minister Bert Anciaux : Ik vind dit toch een wat goedkope bewering. Ik ben het wel met de heer Sarens eens dat er heel wat federale middelen zijn die zouden moeten worden overgeheveld naar Vlaanderen. De meerderheidspartijen leveren op dit ogenblik trouwens inspanningen om dit tegen 2004 mogelijk te maken. Bovendien zijn de middelen voor ontwikkelingssamenwerking sterk gestegen in vergelijking met de middelen die tot 1999 werden uitgetrokken.

De heer Freddy Sarens : Ik vind deze stijging nergens terug. Ik vind ontwikkelingssamenwerking veel te belangrijk om hierrond aan oppositie te doen. Ik wil enkel diegenen die zich inzetten in deze sector én de mensen in het Zuiden verdedigen.

Minister Bert Anciaux : De 207,4 miljoen frank zijn middelen voor nieuw beleid.

De heer Freddy Sarens : U kunt mij hiervan niet overtuigen. Voorts wil ik een opmerking maken over de coördinerende functie. Ik heb de indruk dat de minister enkel aan de andere ministers heeft gevraagd wat zij inzake ontwikkelingssamenwerking doen, en dat de minister vervolgens de cijfers heeft opgeteld die hij van de verschillende departementen heeft gekregen van zaken die voor ontwikkelingssamenwerking in aanmerking zouden kunnen komen. Hoe verloopt de coördinatie concreet ? Vinden er interkabinettenvergaderingen plaats over de besteding van de middelen ? Wordt de besteding van de middelen in een bepaalde richting gestuurd ?

Minister Bert Anciaux : De bedoeling van deze gedachtewisseling was om duidelijkheid te creëren over de middelen die worden uitgetrokken in het kader van de horizontale begroting samenwerkingsontwikkeling. Ik wil gerust uitleggen hoe de besteding van deze middelen zal worden gestuurd, maar dit behoorde niet tot het opzet van deze gedachtewisseling. De sturing van het beleid moet nog aanvatten.

De heer Freddy Sarens : U antwoordt dit reeds sinds het begin van het jaar. Intussen is het wel reeds april.

Minister Bert Anciaux : Ik heb in het begin van het jaar gezegd dat er tijd zou nodig zijn om samen met de verschillende kabinetten te onderzoeken welke middelen zouden kunnen worden vrijgemaakt voor het horizontale beleid. Intussen is men niet stil blijven zitten. Er lopen al enkele maanden gesprekken met het Financial Department in Zuid-Afrika dat de noden en verwachtingen in het kader van directe samenwerking coördineert. Er hebben heel wat interkabinettenvergaderingen plaats gevonden. Er waren samenwerkingsvergaderingen met de verschillende administraties. De middelen voor de directe samenwerking zijn duidelijk gedetecteerd. Momenteel wordt de directe samenwerking voorbereid. Ik heb hiervan vroeger reeds een schema bezorgd. Voor de zomervakantie willen we tot resultaten komen. Dit is een jaarlijkse oefening over de noden en verwachtingen die met het Financial Department wordt gemaakt. De meerwaarde is dat dit mee gecoördineerd wordt samen met de middelen – ten belope van 80 miljoen frank – op de eigen begroting voor directe samenwerking.

Ik zal ook even ingaan op de vraag over het opbouwen van expertise. Meestal heeft men het over bv. de expertise van het departement Onderwijs inzake onderwijs, van het departement Cultuur inzake cultuur, enz. Deze vorm van expertise is aanwezig. In de directe samenwerking met het Zuiden moet men zich echter ook laten bijstaan door specialisten, en ook rechtstreeks verbanden kunnen maken tussen organisaties hier en in het Zuiden. Het opbouwen van expertise is ook een opdracht die moet worden ontwikkeld binnen het departement Buitenlands Beleid en Samenwerkingsontwikkeling of in het kader van de VVOB. We moeten expertise inbouwen, maar de coördinatie moet wel blijven bestaan. In de toekomst, wanneer Vlaanderen nog veel meer mogelijkheden krijgt op het vlak van samenwerkingsontwikkeling, is het niet de bedoeling om de middelen over de verschillende departementen te verdelen, maar wel om alle departementen te betrekken bij het ontwikkelen van de samenwerking met het Zuiden. Dit kan enerzijds via kennis over het onderwerp, maar anderzijds ook door contacten te leggen, bv. tussen het departement Onderwijs in Vlaanderen en het departement Onderwijs in Zuid-Afrika. Dit is een wisselwerking waarvan men zeer veel kan leren. Samenwerkingsontwikkeling is iets anders dan de arme mensen in het Zuiden caritatief helpen. Het is leren van elkaar. De 207,4 miljoen frank wordt gecoördineerd door de minister bevoegd voor Samenwerkingsontwikkeling in een rechtstreeks gesprek met het Zuiden, en via het opmaken van een jaarplan met het Zuiden.

II.3. Tussenkomst van de heer Miel Verrijken

De heer Miel Verrijken : Voorafgaandelijk wil ik de minister ervoor waarschuwen dat hij niet te naïef mag zijn. Ik heb minister Sauwens al geïnterpelleerd over het feit dat enkel nog 'Max Havelaarkoffie' zal worden geleverd in de Vlaamse instellingen. Een redacteur van het Nederlandse NRC Handelsblad heeft echter uitgediept dat 'Max Havelaarkoffie' een van de grootste marxistische oplichterijen is sedert de val van de Berlijnse muur. In het begin stonden alle koffiemerken positief tegenover dit initiatief. U moet echter niet geloven dat 'Max Havelaarkoffie' eigen plantages, transport, opslagplaatsen, enz. heeft. Door de vergaande teleurgang van de kwaliteit van de koffie en de schandalige prijzen die worden gevraagd, meestal aan idealistische brave mensen, draagt op dit ogenblik geen enkel merk nog het label. Ik zal u de tekst van de journalist toesturen. Dan ziet u hoe wij gedesinformeerd worden door uiterst links, en hoe er geld geronseld wordt voor de meest verdachte praktijken.

Vlaanderen had in de jaren 50-60 een enorme traditie in het zenden van Vlaams toneel naar Zuid-Afrika. Dat was een voorbeeld van ontwikkelingshulp 'avant la lettre'. Mocht u nu deze weg verder willen bewandelen, dan moet u goed opletten. Ik heb vernomen dat Shakespeare op dit ogenblik verboden is in Zuid-Afrika. Steek dus geen geld in een Nederlandse versie van Hamlet, want het mag er niet opgevoerd worden. Het verlichte ANC heeft beslist dat Shakespeare eurocentristisch en geen wereldburger is. Ik weet niet of Vondel door de censuur zal komen. Vraag uw cultuurdiensten om dit na te kijken alvorens eventueel met Vondel naar Zuid-Afrika te gaan. Ik vertel u dit alles omdat ik aan positieve oppositie wil doen.

Minister Bert Anciaux : 'Ten Oorlog' van Luk Perceval is gebaseerd op Shakespeare, en is op verschillende plaatsen in Zuid-Afrika opgevoerd.

De heer Miel Verrijken : Het meer dogmatische marxisme-leninisme is een zeer recente evolutie in Zuid-Afrika. De eerste zwarte president, de heer Nelson Mandela, heeft veel goede zaken verricht, maar sinds zijn opvolging door Thabo Mbeki gaat het helemaal de verkeerde richting uit.

Door mijn fractie werd ik afgevaardigd in de VVOB. Ik ben geïntrigeerd geraakt door het dossier over de onderwijshulp aan Cuba. Ik heb dat dossier reeds enige tijd geleden opgevraagd, maar het werd mij niet bezorgd, hoewel ik er recht op heb. Zolang ik niet over dat dossier beschik, ga ik niet meer naar de vergaderingen van de VVOB. Waarom val ik de onderwijshulp aan Cuba aan ? Cuba is geen ontwikkelingsland, men lijdt er honger omwille van het communisme. Cuba verdient trouwens heel veel geld aan sekstoerisme. Enkele weken geleden heeft de Interparlementaire Unie, die het voorbeeld van parlementarisme zou moeten zijn, vergaderd in Havana. Castro heeft er in de meest delirante bewoordingen een speech tegen de Verenigde Staten afgestoken. Hij werd er aanhoord en toegejuicht door vertegenwoordigers van 150 landen met een parlementair regime.

De minister moet voorzichtig zijn met hulp aan het Cubaanse onderwijs. Hij moet beseffen dat het communisme de jeugd altijd corrumpeert. Het onderwijssysteem in Cuba is erger dan de gevangenissen. Het jongetje Elián González, dat naar de Verenigde Staten was gevlucht, zou nu in Cuba in een wederopvoedingsgesticht zitten omdat hij een tijdje van het leninisme is afgeweken. Een disciplinaire maatregel tegen een kind van vijf, zes jaar, dat is stalinisme. Vlaanderen kan niet onschuldig pleiten als het aan Cuba hulp verstrekt op het vlak van onderwijs. Er mag geen hulp worden geboden aan een totalitair land met een totalitair onderwijs. Er is geen enkele vorm van vrije meningsuiting ; er wordt nog dagelijks gemoord. Ik ben een oudstrijder tegen het communisme. Geef uw diensten de opdracht om mij het dossier te geven van de pedagogische hulp van Vlaanderen aan het meest afschuwelijke onderwijssysteem ter wereld, met uitzondering van Noord-Korea. Wanneer een adolescent een negatieve opmerking maakt tegenover het regime, dan verliest de hele familie zijn rantsoeneringsbonnen. U mag dit alles niet weglachen.

Minister Bert Anciaux : Als voorzitter van de VVOB vind ik het vanzelfsprekend dat elk lid van de raad van bestuur de documenten krijgt van de besluitvorming die binnen de raad van bestuur of de algemene vergadering wordt genomen. Ik zal het dossier van de onderwijshulp aan Cuba aan de heer Verrijken bezorgen. Voor het overige wil ik geen ideologische uitspraken doen over de opmerkingen van de heer Miel Verrijken.

II.4 Tussenkomst van de heer Luc Van den Brande

De heer Luc Van den Brande, voorzitter : Ik wil in persoonlijke naam ook nog even tussenkomen. Deze commissie en het Vlaams Parlement zijn voor een verdere uitbouw van de Vlaamse samenwerkingsontwikkeling, en dit niet enkel omwille van louter institutionele redenen. De afgelopen jaren werd hiertoe reeds een aanzet gegeven, die samenviel met de invulling van de Sint-Michielsakkoor-

den. Ik ben het met de heer Sarens eens dat samenwerkingsontwikkeling een domein is waaromtrent oppositie en meerderheid elkaar zouden moeten vinden. Ik zou me dan ook heel graag willen terugvinden in het beleid van de minister. Na aandachtig te hebben geluisterd naar zijn uiteenzetting, zie ik echter nog altijd niet in waar het beleid echt is veranderd ten opzichte van het verleden.

Mijnheer de minister, naar aanleiding van de bespreking van uw begroting en beleidsbrief in deze commissie, konden een aantal fracties u het vertrouwen niet geven ; een aantal andere hebben dat voorwaardelijk gedaan, voor zover u uw visie en beleid in budgettaire termen zou concretiseren. Als ik de verschillende departementen en ministers overloop, en de kredieten die ze ter beschikking stellen, vind ik geen enkele spijkerharde bijkomende budgettaire inschrijving voor samenwerkingsontwikkeling. U beweert dat u de middelen voor het onderwijs niet meerekent omdat ze worden aangewend voor het voortzetten van het huidige beleid. Dit betekent dat er in 2001, reeds twee jaar na uw aantreden, op het vlak van onderwijs geen enkel additioneel bedrag wordt uitgetrokken voor samenwerkingsontwikkeling, terwijl het juist uw bedoeling was om in het kader van de horizontale begroting tot extra middelen te komen. Hetzelfde geldt voor de middelen op de begroting van de minister-president. Het zijn geen bijkomende middelen. De middelen worden gewoon in medebeheer gesteld, en het kind krijgt een andere naam. Ik zou willen weten welke middelen in het kader van de horizontale begroting samenwerkingsontwikkeling bijkomend worden uitgetrokken voor samenwerkingsontwikkeling.

Ik wil nu niet in detail ingaan op een aantal mechanismen die worden gehanteerd in de horizontale begroting voor Buitenlands Beleid, waarvan ook de samenwerkingsontwikkeling deel uitmaakt. Zo is het niet moeilijk om te beweren dat voor het jaar 2000 100 percent van de middelen worden aangewend als de bedragen eerst worden verminderd tot een niveau dat toelaat tot een dergelijke 100 percent-aanwending te kunnen komen. We kunnen hierop nog op een ander ogenblik nader ingaan.

Voor minister Stevaert worden de bedragen voor de expertise op het vlak van waterwegen die Vlaanderen met Nederland deelt, vermeld. Samenwerkingsontwikkeling betreft echter de klassieke Noord-Zuid samenwerking. Daarvan is hier geen sprake.

De uitlatingen van de minister zijn ook niet correct met betrekking tot het beleid van minister Landuyt. Zo onderneemt de VDAB wel een aantal zaken. In Turijn is er bv. een internationaal centrum voor de vorming van mensen uit Centraal- en Oost-Europa. Ook in Sint-Petersburg loopt er een initiatief. Dit zijn wel geen nieuwe initiatieven ; het is het voortzetten van zaken uit het verleden. Er worden hiervoor geen bijkomende middelen uitgetrokken.

Ook de engagementen voor programma's met Zuid-Afrika inzake huisvesting dateren reeds van 1995. De afspraken werden geconcretiseerd in 1998 ; nu is er een bevoegdheidsverbreding. Spreken van 207,4 miljoen frank nieuwe middelen is dan ook een totale fictie. Ik zie geen enkele concrete nieuwe bijdrage. Bij de bespreking van de begroting en de beleidsbrief werd nochtans afgesproken dat u de voorliggende afspraken budgettair zou concretiseren voor 2001. Er wordt hier bewezen dat u er niet in slaagt om, op de budgettair beschikbare ruimte van ongeveer 260 miljard frank waarover de Vlaamse regering voor deze legislatuur beschikt, ook maar enkele miljoenen bijkomend voor samenwerkingsontwikkeling uit te trekken. Dit is een enorme ontgoocheling. We zitten hier met een heel groot en ernstig probleem.

Minister Bert Anciaux : Ik ben het niet met u eens waar u beweert dat de meerderheid slechts een voorwaardelijk vertrouwen in mij heeft uitgesproken. De meerderheid heeft ondubbelzinnig haar vertrouwen uitgesproken en de begroting ook goedgekeurd. Als bepaalde doelstellingen niet worden gehaald, dan is dat mijn verantwoordelijkheid en die van de regering. Ik zal ook altijd vechten voor de sectoren waarvoor ik verantwoordelijk ben. Ik tracht zo veel mogelijk te realiseren van wat werd vooropgesteld.

Deze horizontale begroting is geen louter financiële oefening. Het beleid wil vooral een verbreding en een verdieping bewerkstelligen ten aanzien van de bevolking, de gemeenten en de mensen die bezig zijn met internationale solidariteit. Over samenwerkingsontwikkeling zou een maatschappelijk debat moeten worden gevoerd. Samenwerkingsontwikkeling belangt de hele samenleving aan en zou voortdurend in alle denkpatronen aanwezig moeten zijn. Tot op heden is te zeer een kleine minderheid in de samenleving – vaak heel idealistisch ingestelde mensen – bezorgd rond dit thema. Om deze reden worden de verschillende ministers nu mee verantwoordelijk gesteld voor samenwerkingsontwikkeling. Om deze reden ook pleit ik voor het uitdiepen van de convenanten met de gemeenten en het partnerschap tussen de gemeenten bij ons en in het Zuiden.

Eén aspect van het beleid inzake samenwerkingsontwikkeling is de financiële verantwoordelijkheid van de Vlaamse regering. Deze legislatuur beschikt de regering inderdaad over een financiële ruimte van ongeveer 270 miljard frank. Het is wel niet juist dat de middelen voor internationale samenwerking niet zijn toegenomen. Integendeel, in 1999-2000 werden ze aanzienlijk verhoogd. In 2001 werd een moeilijkere weg bewandeld door de verschillende ministers mee verantwoordelijk te stellen voor de zoektocht naar bijkomende middelen.

Het bedrag van 207,4 miljoen frank is wel degelijk nieuwe en vrije beleidsruimte. Het gaat niet om een inventaris van wat reeds gebeurde. De 20 miljoen frank op de begroting van minister Stevaert betreffen wel degelijk de samenwerking met het Zuiden, meer bepaald de directe samenwerking met Zuid-Afrika. Dit is nieuwe vrije beleidsruimte. Binnen het budget internationale kredieten van minister Stevaert was er geen vrije ruimte, maar binnen zijn totale begroting maakt hij 20 miljoen frank vrij. Ik maak hier dus geen verrekening van de waterverdragen met Nederland. Voor minister Landuyt worden geen middelen opgenomen in de 207,4 miljoen frank. De initiatieven van de VDAB waarnaar de heer Luc Van den Brande verwees, zijn geen nieuwe initiatieven. Bijgevolg worden de middelen niet opgenomen in het bedrag van 207,4 miljoen frank. De 50 miljoen frank op de begroting van minister Sauwens zijn middelen die worden vrijgemaakt voor projecten in het kader van de directe samenwerking.

De heer Luc Van den Brande : In 1995 schreef toenmalig minister Norbert De Batselier een bedrag van 40 miljoen frank in voor huisvestingsprojecten. Ik zie dus geen toename van de middelen. Als u zou stellen dat er voor minister Sauwens een toename is van 10 miljoen frank voor huisvesting in Zuid-Afrika, dan zou ik u wel kunnen volgen.

Misschien zou het zinvol zijn als u een tabel opstelt die bv. verduidelijkt welke engagementen voortvloeien uit bilaterale verdragen, welke engagementen werden aangegaan door de verschillende Vlaamse openbare instellingen, etc. Ik wilde geen kritiek uiten op minister Landuyt. Ik vind enkel dat we duidelijkheid over de cijfers moeten hebben om een zindelijk debat te kunnen voeren. Ik weet ook wel dat niet alles in cijfers moet worden uitgedrukt. Ook het immateriële, bv. de wijze waarop men met de partners hier en elders omgaat, is belangrijk.

Minister Bert Anciaux : Ik probeer juist duidelijk te maken dat de 207,4 miljoen frank vrije middelen zijn voor nieuwe bestedingen, die los staan van hetgeen in het verleden reeds gebeurde. Als er voor het onderwijs geen middelen worden vermeld, dan betekent dat niet dat het onderwijs geen middelen besteedt aan internationale solidariteit, maar dat het geen nieuwe vrije ruimte is. De 50 miljoen frank op de begroting van minister Sauwens is vrije ruimte. Ik ben er wel niet zeker van dat die 50 miljoen frank volledig nieuwe vrije ruimte is voor Zuid-Afrika. Een deel kan ook voor Palestina bestemd zijn. In het verleden werd 10 miljoen frank besteed aan huisvestingsprojecten in Zuid-Afrika. Deze 50 miljoen frank is echter hoe dan ook nieuwe beleidsruimte.

In protocollen met de verschillende ministers wordt uitdrukkelijk vermeld dat de 207,4 miljoen frank zal worden besteed na coördinatie en sturing door de minister bevoegd voor Samenwerkingsontwikkeling. Het grootste deel van de middelen zal gaan naar directe samenwerking en direct overleg met Zuid-Afrika. Dit betekent niet dat er geen andere projecten kunnen worden ondersteund. De middelen voor indirecte samenwerking werden afgebouwd. Vanzelfsprekend worden de engagementen uit het verleden voortgezet. Het is ook de bedoeling om voor de indirecte samenwerking te komen tot engagementen van de verschillende ministers om deze samenwerking op hun bevoegdheidsterreinen mee over te nemen. In de toekomst zullen we evolueren naar meer directe samenwerking. Vorig jaar werden daarvoor voor de eerste maal bedragen ingeschreven. Als ik me niet vergis, ging het om 60 miljoen frank voor directe samenwerking met Zuid-Afrika. Nu is dat 80 miljoen frank. Ook het grootste deel van de 207,4 miljoen frank gaat naar directe samenwerking. Op het ogenblik dat het globaal plan er is, zal ik u de concrete overeenkomst voorleggen. Dit wordt op dit ogenblik besproken met het Financial Department in Zuid-Afrika.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter : Het is ook belangrijk om te weten welke middelen opnieuw werden uitgesplitst uit de destijds globale begroting in het kader van de verdragen en afspraken met o.m. Zuid-Afrika en Chili. Ik heb er geen problemen mee dat de regering keuzes maakt. Men moet wel voorzichtig zijn, en juiste referentiepunten hanteren. Men kan immers het globale budget uitsplitsen en overdragen naar de verschillende departementen – wat gedeeltelijk is gebeurd met de internationale culturele kredieten – en de middelen vervolgens voorstellen als nieuwe vrije beleidsruimte. Wat zijn de referentiepunten ? Hoe kunnen we de toename van de middelen inschatten ?

Minister Bert Anciaux : Waar geen rekening mee wordt gehouden, is de vaste aflossing van schulden, de samenwerking met de Benelux-landen, de vaste bijdragen aan multilaterale organisaties en de werkingskosten voor Vlaamse vertegenwoordigers in het buitenland. De uitgaven in het kader van verdragen zitten niet in de 207,4 miljoen frank. Ze worden ook niet als vrije ruimte beschouwd.

De heer Luc Van den Brande, voorzitter : Ik heb geen problemen met de kritiek die door sommigen wordt geleverd op een beleid dat in een bepaalde periode werd gevoerd. Iets goeds kan altijd plaats ruimen voor iets beters. Als we echter zien hoe mager het alternatief is, dan is dat toch wel zeer ontgoochelend.

II.5. Tussenkomst van de heer Patrick Hostekint

De heer Patrick Hostekint : Ontwikkelingssamenwerking is voor mij een prioriteit. Ik heb echter de indruk dat het dat voor deze regering niet is. Het is positief dat er eindelijk een minister bevoegd is voor Ontwikkelingssamenwerking. Het is wel geen goede zaak dat minister Anciaux deze bevoegdheid combineert met andere bevoegdheden, met name Cultuur, Jeugd en Brusselse Aangelegenheden. Ik heb de indruk dat ook voor minister Anciaux ontwikkelingssamenwerking geen prioriteit is. In de kranten kaatst de minister regelmatig de bal terug naar onze commissie, en stelt dat wij niet voldoende aandacht besteden aan ontwikkelingssamenwerking. Hij heeft gelijk. Ik beken ook schuld. Er zijn in deze commissie nooit interpellaties of vragen om uitleg over ontwikkelingssamenwerking aan de orde.

Het standpunt van de minister over horizontale samenwerking en sensibilisering is uitstekend, maar te idealistisch. Hij wil bij alle Vlamingen een mentaliteitsverandering tot stand brengen, zodat ze zich zullen gaan bezighouden met ontwikkelingssamenwerking. Dit is te idealistisch. Ontwikkelingssamenwerking leeft momenteel enkel bij de jeugd, die van nature idealistisch is.

Bovendien is het uitgangspunt van de minister te weinig concreet. Er worden in de nota nergens concrete acties of cijfers vermeld. In de nota staan wel cijfers, maar zijn dat nieuwe middelen die een meerwaarde bieden voor de samenwerkingsontwikkeling ?

Zuid-Afrika is terecht een prioriteit voor de Vlaamse regering. Wat Chili betreft, vraag ik me af of dat een prioriteit moet blijven voor de Vlaamse regering. Ik heb daar mijn eigen mening over. Is er al uitsluitsel over de vraag op welk Maghrebland Vlaanderen zich zal concentreren ?

De minister zou zich sterker moeten concentreren op ontwikkelingssamenwerking. Als men de Vlamingen vraagt wie Vlaams minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking is, dan blijven ze het antwoord schuldig. Ze kennen minister Anciaux als minister bevoegd voor Jeugd en Cultuur ; ze kennen hem ook van allerlei spelletjes op tv. Ontwikkelingssamenwerking moet ook veel meer aandacht krijgen van de Vlaamse regering.

Ik heb aan de minister-president enkele vragen gesteld over zeer acute problemen in Centraal-Afrika. De situatie is daar totaal anders dan in Zuid-Afrika. In Centraal-Afrika gaat het om leven en dood, om mensen die elke minuut sterven van honger en ontbering. Daar zou meer aandacht aan moeten worden besteed. Momenteel loopt er een cultuurproject met Zuid-Afrika. Ik heb daar niets op tegen, maar vraag me wel af of dit nog wel te maken heeft met ontwikkelingssamenwerking. Heeft dit niet eerder te maken met cultuur, met het propageren van de Nederlandse taal ? Ik ken de bedragen niet die daaraan worden besteed, maar voor elke frank die wordt uitgegeven voor ontwikkelingssamenwerking, moet zeer goed worden overwogen waaraan dat geld wordt besteed.

Ik ben het met de minister eens dat Vlaanderen klein is, en niet overal aanwezig kan zijn, en bijgevolg prioriteiten moet bepalen. Onze middelen zijn inderdaad beperkt, maar toch wil ik erop wijzen dat er een budgettaire ruimte is van ongeveer 200 miljard frank. Met deze middelen kan men toch wel iets doen om de dringendste noden in het Zuiden te lenigen. Ik vind echter weinig nieuwe middelen terug. Ik heb dan ook de indruk dat er geen beleid wordt gevoerd op het vlak van ontwikkelingssamenwerking, met uitzondering van een aantal idealistische zaken waarover de minister spreekt. Ik hoop inderdaad dat het bewustzijn van de Vlamingen voor de problemen in het Zuiden in de toekomst zal toenemen. Hiertoe moet er inderdaad door de gemeenten een sensibiliseringsbeleid worden gevoerd. Dit belet echter niet dat uw beleid gekenmerkt wordt door een 'flou artistique'. De minister-president voorziet noodhulp voor Burundi voor een bedrag van 10 miljoen frank. Dit is een druppel op een hete plaat, maar als elk land of elke regio in verhouding een dergelijke inspanning zou leveren, zou er in de wereld veel meer aan ontwikkelingssamenwerking worden gedaan.

Wat is het probleem ? Niemand bekommert zich nog om de situatie in Centraal-Afrika. Onze algemene ingesteldheid is dat 'die negers hun plan maar moeten trekken', 'er zijn bij hen toch altijd problemen en stammentwisten', 'ze moorden elkaar uit'. Maar wie ligt er aan de basis van die stammentwisten ? Dat zijn wij. Wij hebben in 1885 op de Conferentie van Berlijn de grenzen heel kunstmatig vastgelegd. Wie heeft Afrika leeggeplunderd ? Het Westen, met België op kop. We hebben dan ook een historische en morele verantwoordelijkheid om deze mensen te helpen. Ontwikkelingshulp mag wel geen noodhulp zijn, zoals de 10 miljoen frank die door de minister-president werd toegezegd. Met noodhulp lost men immers de structurele problemen niet op.

Ontwikkelingssamenwerking moet voor Vlaanderen een veel grotere prioriteit zijn. Er moet een aparte minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking komen, met een eigen kabinet. Minister Anciaux stelt dat hij zijn kabinet wil afbouwen, en dat elke minister maar zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Ik ben het daar niet mee eens. Zo belandt men nog meer in een 'flou artistique'. We zijn misschien maar een klein landje, maar we hebben veel mogelijkheden, we zijn immers een van de welvarendste regio's ter wereld. Als we ons imago in het buitenland willen hooghouden, dan kan dat ook via ontwikkelingssamenwerking. Er zijn trouwens vergelijkbare voorbeelden van landen die al lang de 0,7 percent hebben overschreden, zoals Nederland, Zweden, Denemarken. Ontwikkelingssamenwerking is daar een grote prioriteit ; de minister voor Ontwikkelingssamenwerking is er een gerespecteerde figuur waarnaar men opkijkt. Ik hoop dat de minister zich in de toekomst meer profileert op ontwikkelingssamenwerking. Voor mij is dit een prioriteit. Het gaat hier immers om leven en dood. Ik ben het eens met uw visie dat ontwikkelingssamenwerking een algemene bezorgdheid moet zijn van de Vlaamse regering en de hele Vlaamse bevolking. Als minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking moet u wel de stuwende kracht zijn, en het boegbeeld van de ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen. Dit bent u vandaag niet.

Minister Bert Anciaux : De middelen voor het culturele project 'De Vlaamse Tent' in Zuid-Afrika waarop de heer Hostekint zonet alludeerde, komen uit de begroting Cultuur van vorig jaar. Een beperkt aantal middelen zijn ingeschreven in de begroting Ontwikkelingssamenwerking binnen de 30 miljoen frank. Deze middelen betreffen enkel de workshop met de zwarte artiesten. Dit heeft als doelstelling het mobiliseren van de blanke bevolking in Zuid-Afrika voor een multiculturele aanpak, maar vooral duurzame relaties tussen de Vlaamse en zwarte Afrikaanse artiesten tot stand brengen.

II.6. Afsluitende bemerkingen

De heer Frans Ramon : Uit deze gedachtewisseling blijkt dat er duidelijkheid nodig is over de cijfers. De minister spreekt van 207,4 miljoen frank vrije ruimte. We zullen in de toekomst moeten nagaan hoe die middelen worden besteed.

Er is ook meer duidelijkheid nodig over de richting die het beleid zal uitgaan. Er zijn immers twee mogelijkheden : indirecte of directe samenwerking.

Ik heb de indruk dat de minister zijn eigen departement wil versterken in het kader van de coördinatie en sturing van de horizontale samenwerkingsontwikkeling. Hier moet inderdaad veel aandacht aan worden besteed om te komen tot een coherent beleid. Dit moet nauwlettend worden opgevolgd.

De heer Miel Verrijken : Mijn fractie heeft recent een standpunt ingenomen over ontwikkelingssamenwerking. We zijn volledig gekant tegen het systeem dat de minister voorstelt. Dit wordt een liedje zonder einde. Elk departement kan dan ook een departement Buitenlandse Zaken gaan oprichten. Dit betekent niet dat ik het niet eens ben met het uitgangspunt van de minister dat iedere minister zijn verantwoordelijkheid moet opnemen. Onze fractie heeft een naam gevonden voor de Vlaamse ontwikkelingshulp, met name 'De Waterdragers'. We zijn een klein volk. De helft van de wereldbevolking drinkt slecht water. De ontwikkelingssamenwerking leidde in het verleden onder het centraal regime tot enorme corruptie. Iedereen verdedigde zijn eigen belangen.

Als oppositiepartij is onze eerste zorg het bestrijden van de corruptie. Hoe doet men dat het beste ? De Vlamingen zijn samen met de Nederlanders de watermeesters van de wereld. Als wij ons nu eens uitsluitend zouden specialiseren, ook qua opleidingen aan de universiteiten en hogescholen, om waterspecialisten te worden en onze kennis over de hele wereld uitdragen. Dit is niet alleen een troef voor onze jeugd. Zo wordt corruptie ook onmogelijk. De prijs van de distributie van zuiver water kan immers heel gemakkelijk worden berekend, en geeft weinig aanleiding tot corruptie.

De heer Patrick Hostekint : Mijnheer de minister, u zit met een loodzware administratie. Zou het geen

goed idee zijn als u zich liet bijstaan door een expert inzake ontwikkelingssamenwerking die u adviseert en u wijst op bepaalde dringende problemen in de wereld ? Er bestaan reeds dergelijke voorbeelden van bijzondere gezanten van de regering, zoals de heer Louis Bril en de heer Reginald Moreels. Ontwikkelingssamenwerking is een nog onontgonnen gebied in Vlaanderen. U hebt terzake een historische opdracht. U bent de eerste minister bevoegd voor Ontwikkelingssamenwerking. Over vier jaar zal men uw daden beoordelen. Ik verzeker u wel dat er geen stemmen te winnen vallen met ontwikkelingssamenwerking.

De voorzitter : We sluiten de gedachtewisseling hier af. Op een later tijdstip zullen we samen met de minister nog nader kunnen ingaan op een aantal punten. De afspraak werd in het verleden reeds gemaakt om niet louter punctuele vragen of interpellaties over ontwikkelingssamenwerking te agenderen, als wel op regelmatige tijdstippen een gedachtewisseling met de minister te houden. Zo kan men gemakkelijker tot concrete voortgang komen.

De verslaggever, *De voorzitter,*

Frans RAMON Luc VAN DEN BRANDE